Wereld

Opgave 1 – Speciale Economische Zones in India

Gebruik de bronnen 1 tot en met 3 van het bronnenboekje.

Net als China heeft ook India een groot aantal gebieden aangewezen als Speciale Economische Zones (SEZ's). Er is echter een opvallend verschil tussen het spreidingspatroon van de SEZ's in beide landen.

1p **1** Welk verschil wordt hier bedoeld?

De minister van Handel en Industrie van India is voorstander van het oprichten en in stand houden van SEZ's. Andere Indiase ministers, zoals de ministers van Financiën en van Volksgezondheid, zetten echter vraagtekens achter de betekenis van de SEZ's voor het land.

1p **2** Geef een mogelijk argument van de Indiase minister van Financiën tegen de oprichting van SEZ's in India.

1p **3** Geef een mogelijk argument van de Indiase minister van Volksgezondheid tegen de oprichting van SEZ's in India.

In de Indiase steden komen moderne IT-/elektronicabedrijven en ambachtelijke bedrijfjes die elektronica repareren naast elkaar voor.

1p **4** Met welk begrip kun je dit verschijnsel aanduiden?

Onder andere door de instelling van SEZ's is de economische positie van India in het centrum-periferiemodel veranderd in de afgelopen twintig jaar.

1p **5** Welke verandering in positie binnen het centrum-periferiemodel heeft India in de afgelopen twintig jaar doorgemaakt?

Door de economische groei in India neemt de welvaart toe.

2p **6** Geef één negatief milieueffect hiervan op lokale schaal en één op mondiale schaal.

Wereld

Opgave 1 – Speciale Economische Zones in India

bron 1

Special Economic Zones of Special Exploitation Zones?
Special Economic Zones (SEZ's) zijn gebieden waar een soepele regelgeving en een vrijstelling van belastingen en heffingen gelden. Dit vrije ondernemersklimaat moet deze gebieden tot economische hotspots maken, die als grote motor dienen voor de economie van de rest van India. In navolging van China maakt India gebruik van dit economisch beleid om buitenlandse investeerders - en dus buitenlands kapitaal - aan te trekken. Deze SEZ's zijn inmiddels uitgegroeid tot grote verstedelijkte gebieden met een duizelingwekkende economische kracht.
Maar binnen de Indiase regering is er kritiek op het beleid van minister Nath van Handel en Industrie. Voor de Indiërs met lage inkomsten zijn de voordelen van de SEZ's minder vanzelfsprekend, of realistischer gesteld: levensbedreigend. In India krijgen grote bedrijven nu stukken land van soms duizenden hectare groot, door de overheid toegewezen om belastingvrij te gaan produceren en exporteren. Hoe komt de overheid aan dit land? Door massale onteigening van land van kleine, marginale boerenfamilies, tegen zeer lage vergoedingen.

vrij naar: Tijdschrift India NU, nummer 165, januari-februari 2007

bron 2

Economische zones in China (2007)

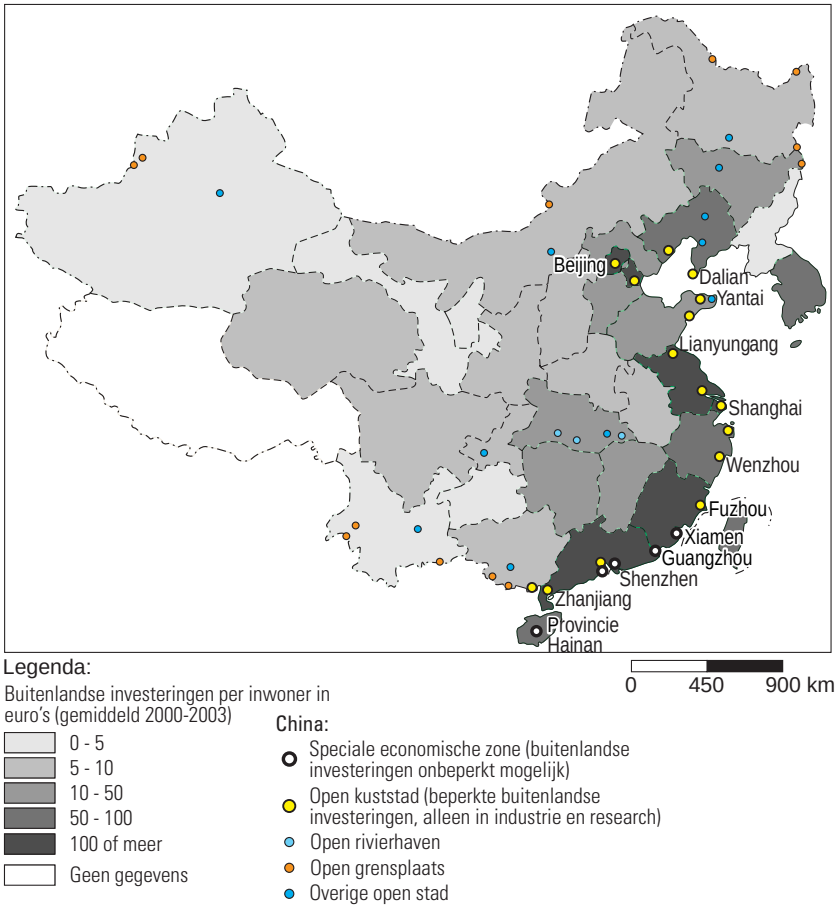

vrij naar: Cito

bron 3

Economische zones in het Zuid-Aziatische subcontinent (2007)

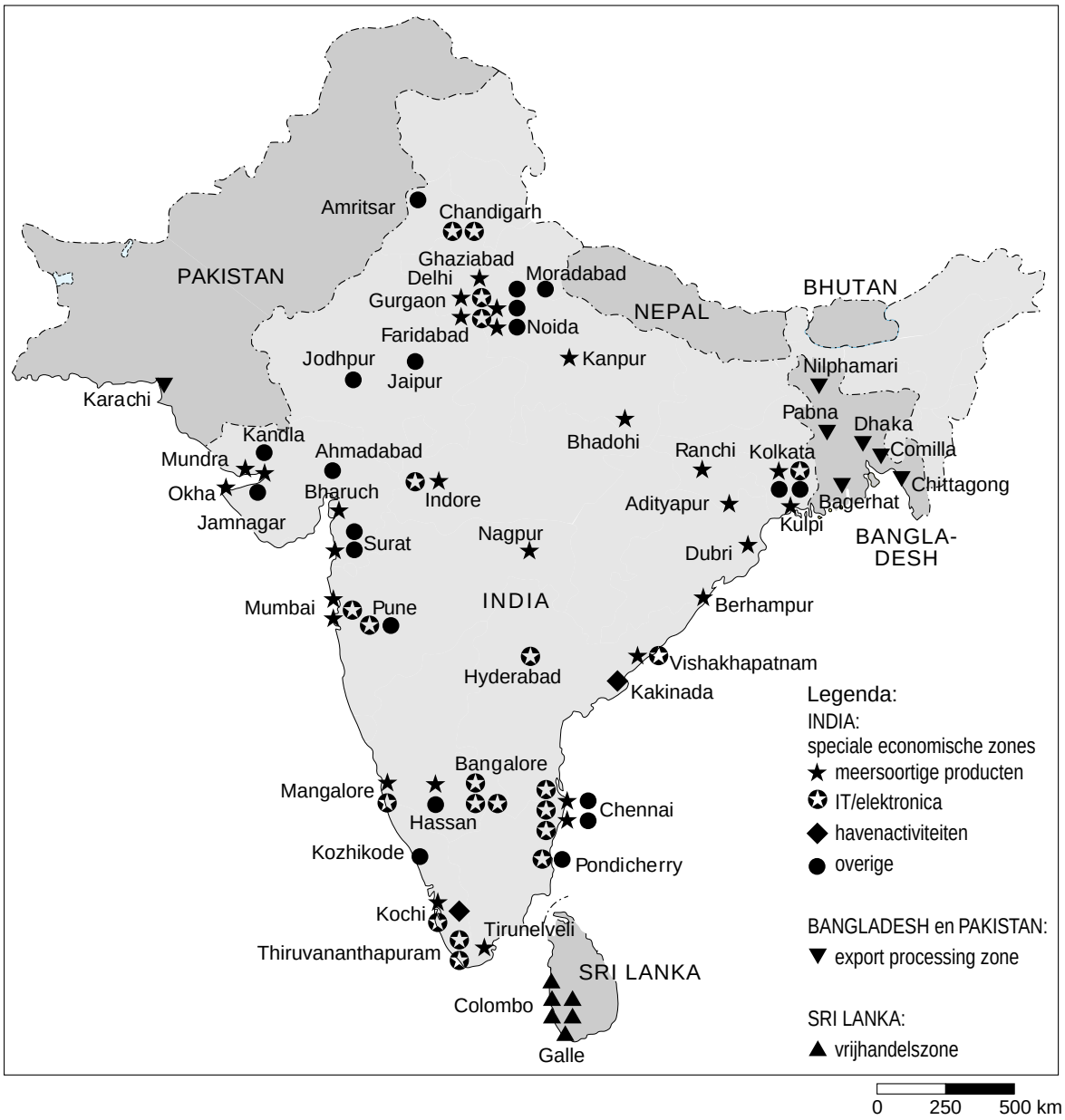

vrij naar: Cito

Wereld

Opgave 2 – Afrikaanse migranten

Gebruik bron 4 van het bronnenboekje.

Aanvankelijk reisden veel Afrikaanse migranten via Marokko naar Spanje. Maar doordat de Marokkaanse en de Spaanse overheid strenger controleren in de Straat van Gibraltar en bij de grens tussen Ceuta en Melilla, steken veel Afrikanen nu vanuit West-Afrika over naar de Canarische Eilanden.

2p **7** Geef twee redenen waarom door globalisering deze migratiestroom uit Afrika toeneemt.

De Franse regering is bang dat Afrikaanse migranten geen werk kunnen vinden op de Franse of Europese arbeidsmarkt.

2p **8** Selecteer uit de Grote Bosatlas Statistiek één gegeven voor Frankrijk en één gegeven voor Afrikaanse landen (bijvoorbeeld Senegal of Ivoorkust) waarmee je aannemelijk kunt maken dat Afrikaanse migranten niet gemakkelijk werk zullen vinden in Frankrijk of Europa.

In bron 4 staat dat Frankrijk en Spanje, in het kader van deze migratieproblematiek, microkredieten willen geven aan inwoners van landen ten zuiden van de Sahara.

2p **9** Beredeneer op welke manier microkredieten de migratieproblematiek kunnen verminderen.

Opgave 2 – Afrikaanse migranten

bron 4

Landen van herkomst, doorgangslanden en landen van bestemming voor het eerst bijeen in Rabat

Afrika en Europa zijn voor het eerst bijeengekomen om de groeiende stroom migranten te bespreken. De bijeenkomst in Marokko wordt gezien als een eerste stap in de richting van een gezamenlijk beleid. In de eerste helft van dit jaar waagden een kleine tienduizend migranten in visserssloepen de oversteek vanuit West-Afrika naar de Canarische Eilanden. De Marokkaanse en Spaanse overheid is strenger gaan controleren op de grens van Ceuta en Melilla en in de Straat van Gibraltar. ‘Immigratie is het gevolg van verschillende problemen, zoals het gebrek aan economische vooruitzichten’, aldus de Spaanse staatssecretaris van Buitenlandse Zaken. Spanje en Frankrijk benadrukten het belang van kleinschalige kredietverlening (= microkredieten) aan inwoners van landen ten zuiden van de Sahara. Er wordt gedacht aan een speciaal fonds voor microkredieten, mogelijk onder leiding van de Europese Investeringsbank. Frankrijk zocht daarnaast brede Europese steun voor het terugkeerbeleid voor immigranten die in Europa geen werk kunnen krijgen of zich in een illegale positie bevinden.

vrij naar: Steven Adolf, NRC Handelsblad, 11 juli 2006

Aarde

Opgave 3 – De reizen van Columbus

Gebruik bron 5 van het bronnenboekje en het kaartblad DE AARDE-Klimaat.

Columbus zeilde bij zijn reizen niet in een rechte lijn de Atlantische Oceaan over.

1p **10** Waarom voer Columbus op de **heenreizen** eerst naar het zuidwesten? Gebruik in je antwoord een gegeven van het kaartblad DE AARDE-Klimaat.

1p **11** Waarom voer Columbus op de **terugreizen** eerst naar het noordoosten? Gebruik in je antwoord een gegeven van het kaartblad DE AARDE-Klimaat.

Ruim 350 jaar voordat de Wet van Buys Ballot werd geformuleerd, maakte Columbus al gebruik van de principes waarop deze wet is gebaseerd.

2p **12** Hoe luidt de Wet van Buys Ballot?

Een belangrijke schakel in de mondiale luchtstromen vormen de hogedrukgebieden op 30 graden noorder- en zuiderbreedte.

2p **13** Leg uit waardoor er rond de 30 graden noorder- en zuiderbreedte hogedrukgebieden liggen.
Je uitleg moet een oorzaak-gevolg relatie bevatten.

Aarde

Opgave 3 – De reizen van Columbus

bron 5

De reizen van Columbus naar Amerika in 1492 en later

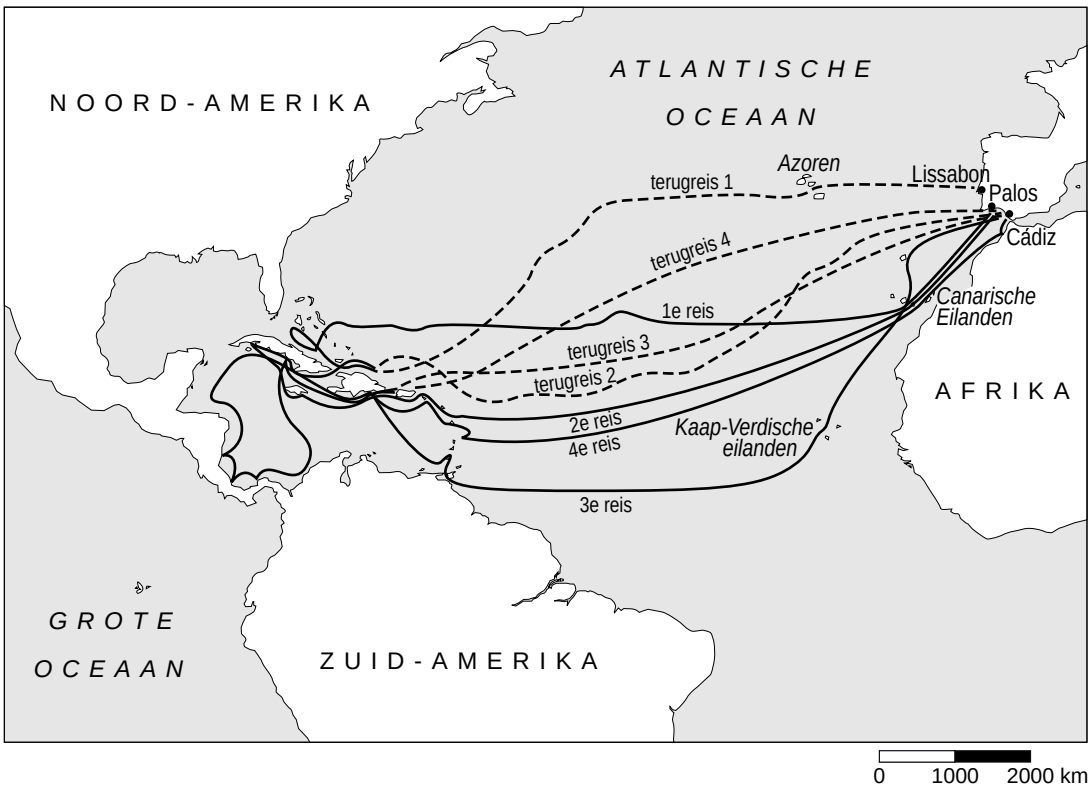

vrij naar: De ontdekking van Amerika: scheepsjournaal 1492-1493 Christoffel Columbus, SUN Nijmegen, 1992

Op 3 augustus 1492 vertrok Columbus uit Portugal om een westelijke vaarroute naar Indië te vinden. Op 12 oktober zette hij voet aan wal op het eiland San Salvador en 'ontdekte' zo Amerika. Tijdens de heenreis zeilde hij eerst naar het eiland Gomera (Canarische eilanden), om vervolgens in nog geen veertig dagen de Atlantische Oceaan over te steken. Op de terugweg zeilde hij eerst in noordoostelijke richting, om vervolgens ter hoogte van de Azoren de oceaan over te steken. Zowel op de heen- als op de terugreis maakte hij dus een omweg. Bron 5 laat zien dat de latere reizen van Columbus volgens hetzelfde patroon verliepen.

Aarde

Opgave 4 – Bodemaantasting in semi-aride gebieden (Sahelzone in Afrika)

Gebruik de bronnen 6 en 7 van het bronnenboekje.
Maak bij deze opgave, behalve van de in de vragen genoemde kaarten, ook gebruik van de kaartbladen Aarde Oorspronkelijke Plantengroei, Aarde Klimaatgebieden en Zeestromen, en Afrika Temperatuur en Neerslag.

Volgens bron 6 valt er in de Sahelzone in de maand mei minder neerslag dan in de maand juli.

2p **14** Beredeneer dat de bodemaantasting door neerslag in mei toch groter is dan in juli.

Naast bodemaantasting door neerslag komt in de Sahelzone ook winderosie voor.

In februari en maart is de bodem in de Sahelzone het meest gevoelig voor winderosie.

2p **15** Geef daarvoor de twee argumenten die je kunt afleiden uit de bronnen.

De foto van bron 7 is genomen in het gebied waar volgens kaart 177B (53e druk: 219C) vooral bodemaantasting door wind voorkomt.

1p **16** Noem een specifiek landschapselement afgebeeld in bron 7 waaraan je kunt zien dat op lokale schaal ook bodemaantasting door water voorkomt.

De bodemaantasting door water in dit gebied wordt vooral veroorzaakt door een specifiek kenmerk van de neerslag in de Sahelzone.

1p **17** Welk kenmerk is dit?

Opgave 4 – Bodemaantasting in semi-aride gebieden (Sahelzone in Afrika)

bron 6

Seizoenscycli van neerslag, vegetatiebedekking en erosie in een semi-aride (halfdroog) klimaat

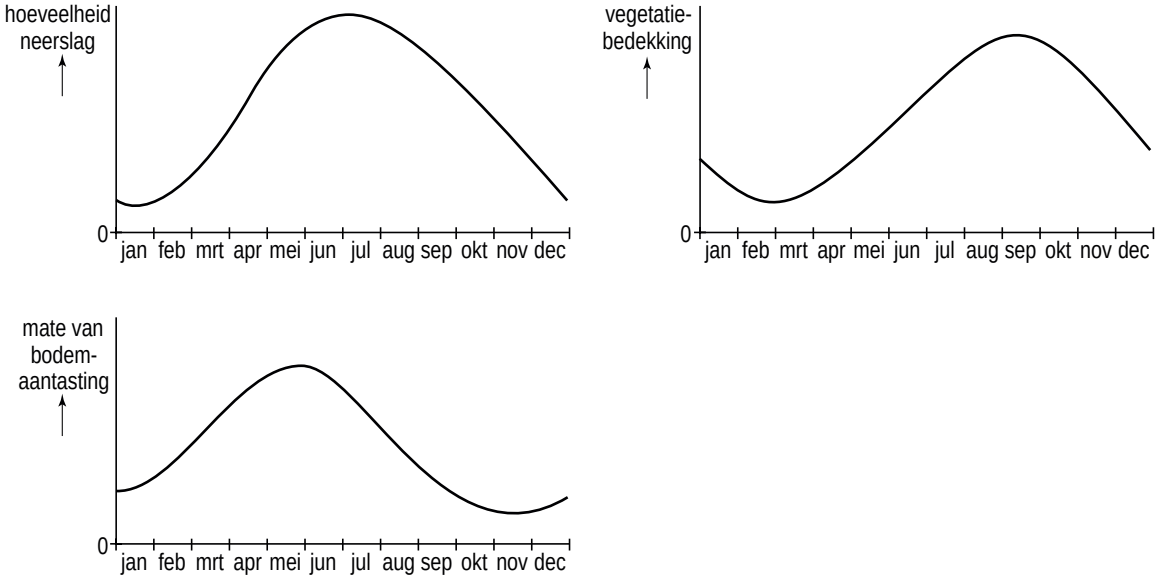

vrij naar: Morgan, R.P.C., Soil Erosion & Conservation, Longman, 1995

bron 7

De Sahel, overgang tussen savanne en woestijn

bron: Geographische Rundschau, nummer 10, oktober 2000

Ontwikkelingsland – Indonesië

Opgave 5 – Platentektoniek en de gevolgen ervan voor Indonesië

Gebruik de bronnen 8 en 9 van het bronnenboekje.

Indonesië wordt geregeld getroffen door aardbevingen en vulkaanuitbarstingen. Deze zijn een gevolg van het bewegen van platen.

1p **18** Met welke term wordt het aandrijfmechanisme van de platentektoniek aangeduid?

3p **19** Schrijf de cijfers 1, 2 en 3 uit bron 8 op je antwoordblad en schrijf erachter op welke manier in deze drie stappen een zeebeving tot een tsunami kan leiden.

In Indonesië ontstaan bij vulkanische uitbarstingen soms modderstromen die lahars worden genoemd.

3p **20** Aan welke drie voorwaarden moet voldaan zijn, wil er een lahar kunnen ontstaan?

1p **21** Welk eruptietype van vulkanen komt in Indonesië het meeste voor?

Ontwikkelingsland – Indonesië

Opgave 5 – Platentektoniek en de gevolgen ervan voor Indonesië

bron 8

Ontstaan van een tsunami

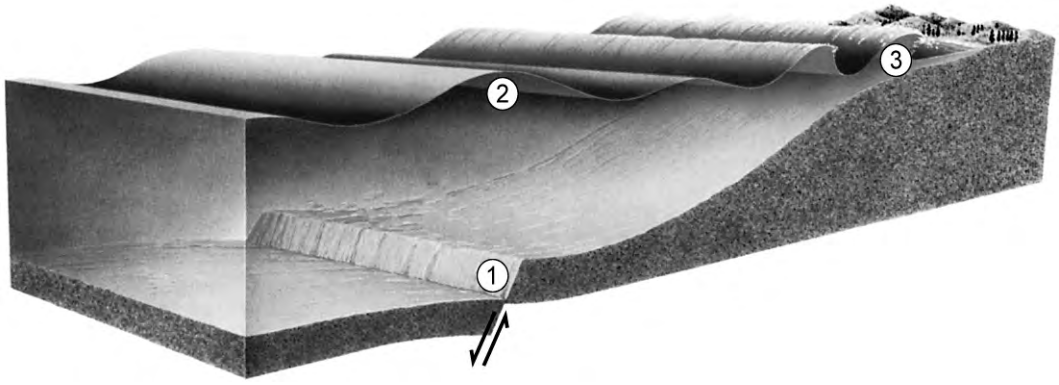

bron: Cito

bron 9

Op 17 juli 2006 werd Indonesië opnieuw getroffen door een zware aardbeving, eigenlijk een zeebeving. De sterkte was 7,2 op de schaal van Richter en het hypocentrum werd geschat op 40 kilometer diep. De aardbeving vond plaats in de subductiezone ongeveer 200 km ten zuidwesten van Java. De beving veroorzaakte een beperkte tsunami. Op het strand van Pangandaran (Zuid-Java) ontstond een twee meter hoge vloedgolf.

vrij naar: Dr. Bernd Andeweg, Vrije Universiteit Amsterdam, 2006

Ontwikkelingsland – Indonesië

Opgave 6 – Natuurlijke hulpbronnen

Veel natuurlijke hulpbronnen van Indonesië zijn tot nu toe niet of nauwelijks onderzocht of in kaart gebracht.

2p **22** Geef twee fysischgeografische factoren die dit mede veroorzaakt hebben.

Eén van de belangrijkste natuurlijke hulpbronnen van Indonesië is hout.
De regering van Indonesië wil graag dat er in de houtindustrie meer exportvalorisatie plaatsvindt.

2p **23** Beredeneer waarom de regering van Indonesië dit graag wil.

De vele natuurlijke hulpbronnen hebben de Indonesische bevolking tot nu toe weinig welvaart opgeleverd.

2p **24** Geef hiervoor twee politieke redenen.

Leefomgeving

Opgave 7 – Venlo: duurzame stad, kennisstad en draaipunt

Gebruik de bronnen 10 tot en met 13 van het bronnenboekje.

De regio Venlo is nu al het derde draaipunt van Nederland (bron 13), terwijl het op nationaal schaalniveau een perifere ligging heeft.

2p **25** Geef twee factoren waarmee je kunt verklaren waarom Venlo zo'n belangrijk draaipunt van goederenstromen is geworden.

In de regio Venlo werken overheid en bedrijfsleven samen aan het cradle-to-cradle concept (zie bron 11).

1p **26** Met welk begrip wordt deze vorm van samenwerking aangeduid?

Mede dankzij de ontwikkeling van het cradle-to-cradle concept kan Venlo uitgroeien tot een zogenaamde creatieve stad.

2p **27** Beredeneer hoe de ontwikkeling van Venlo tot creatieve stad kan leiden tot een sterke lokale economie.

De A74 moet een verbinding vormen tussen de A73 en de Duitse Autobahn (snelweg) A61 waardoor Venlo een betere verbinding met Duitsland krijgt. Volgens de opvattingen van sommige **milieugroeperingen** kan de aanleg van de A74 de duurzame ontwikkeling van de regio Venlo in gevaar brengen. Volgens de opvattingen van sommige **verkeersdeskundigen** kan de aanleg van de A74 juist een positieve bijdrage leveren aan de duurzame ontwikkeling van de regio Venlo.

2p **28** Geef bij **één** van beide opvattingen een passende redenering.

Leefomgeving

Opgave 7 – Venlo: duurzame stad, kennisstad en draaipunt

bron 10

Venlo en omgeving

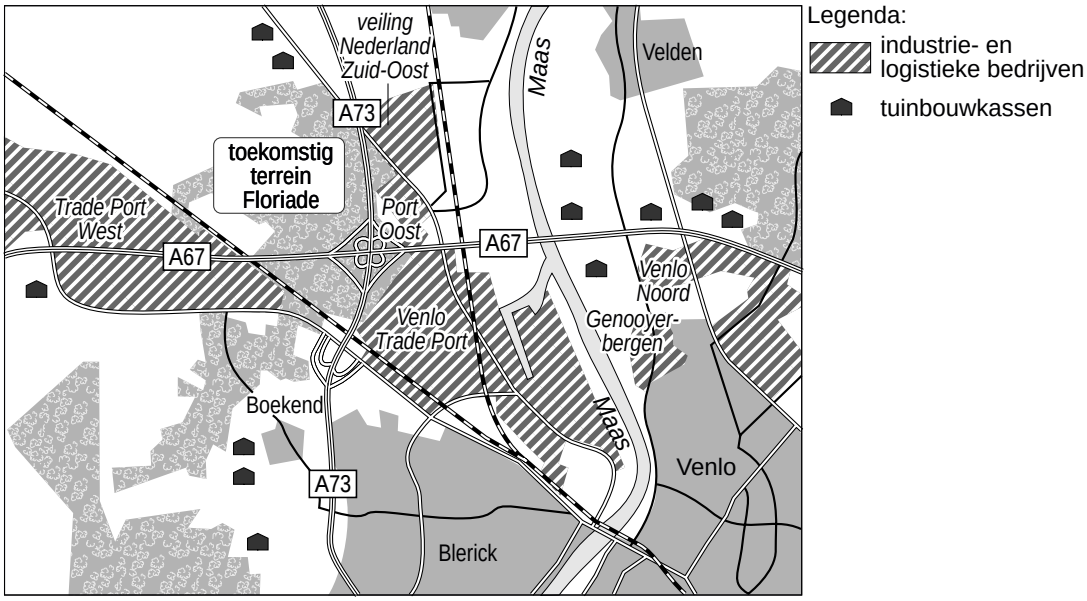

De infrastructuur in het gebied ten zuiden van Venlo

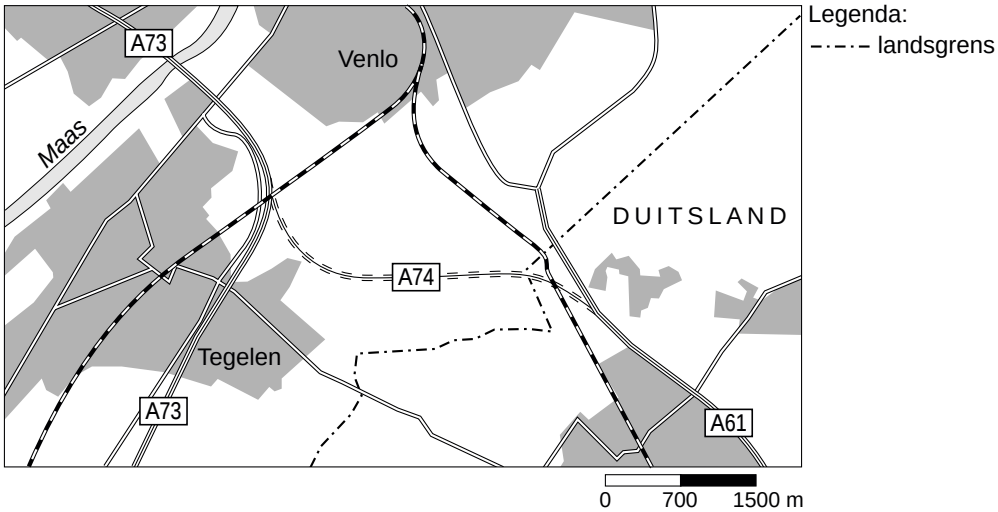

vrij naar: NRC Handelsblad, 4 augustus 2007

bron 11

Venlo als duurzame regio

‘Venlo is de eerste regio ter wereld die de principes van superduurzaamheid in praktijk wil brengen.’
Onlangs kwamen de Kamer van Koophandel, Regio Venlo (een samenwerkingsverband van Venlo en omliggende gemeenten), de provincie Limburg en Floriade bv overeen zich te gaan profileren met ‘cradle-to-cradle’.

Cradle-to-cradle is een concept bedacht door de Duitse hoogleraar Braungart en de Amerikaanse architect McDonough. Volgens hen bestaat er geen afval: wat we nu afval noemen is de grondstof voor nieuwe producten. Voor alle producten moet de kringloop het uitgangspunt zijn. Van afval worden hoogwaardige producten gemaakt.

Venlo is de eerste regio die dit principe als uitgangspunt wil nemen. Een greep uit de plannen:
- Op het terrein van de Floriade 2012 zal een tuinbouwkassencomplex worden gebouwd dat energiezuinig zal zijn met een minimale uitstoot van CO_2.
- Vrachtwagens zullen worden uitgerust met speciale bekleding waarmee fijn stof uit de lucht wordt gehaald.
- De opslagloodsen van logistieke bedrijven zullen worden voorzien van zonnepanelen.
- De stikstofuitstoot van vrachtwagens wordt opgevangen in tanks en dient als grondstof voor kunstmest.
- De bouw van de Innovatietoren, een researchcentrum voor de voedingsmiddelensector, uitgerust met zonnepanelen, waardoor de Innovatietoren meer energie zal leveren dan verbruiken.

vrij naar: NRC Handelsblad, 4 augustus 2007

bron 12

Venlo als Kennisstad
Essentieel in het plan is een goede kennisinfrastructuur van vmbo tot universiteit. De Maastrichtse universiteit gaat vanaf 2008 masteropleidingen in Venlo verzorgen. Samen met het researchcentrum voor de voedingsmiddelensector hoopt men met deze kennisinfrastructuur innoverende bedrijven aan te trekken.

vrij naar: NRC Handelsblad, 4 augustus 2007

bron 13

Venlo als draaipunt
Venlo is nu al na Rotterdam en Schiphol het derde ‘draaipunt van goederenstromen in Nederland’, waar veel transport- en distributieactiviteiten plaatsvinden. Greenport Venlo vormt samen met de Duitse grensstreek het grootste aaneengesloten tuinbouwgebied in West-Europa. Rond Venlo liggen grote bedrijventerreinen die ruimte bieden aan industriële bedrijven en aan distributiebedrijven.

vrij naar: NRC Handelsblad, 4 augustus 2007

Leefomgeving

Opgave 8 – De Waal

Gebruik bron 14 van het bronnenboekje.

De Waal is de drukst bevaren rivier van ons land en van erg groot belang voor het transport tussen Rotterdam en het achterland. Ten behoeve van de scheepvaart zijn er kribben aangelegd in de Waal.

3p **29** Beredeneer in drie stappen waardoor kribben de bevaarbaarheid van de Waal bevorderen.

Naast het bevorderen van de bevaarbaarheid hebben kribben nog een andere functie.

1p **30** Welke functie wordt bedoeld?

De ‘Gamerensche Waarden’ (ten westen van Zaltbommel) zijn brede uiterwaarden.

2p **31** Leg uit waardoor het (waterstaatkundig gezien) gunstig is dat juist hier de uiterwaarden breed zijn.
Je uitleg moet een oorzaak-gevolg relatie bevatten.

Opgave 8 – De Waal

bron 14

De Waal tussen Zaltbommel en Herwijnen

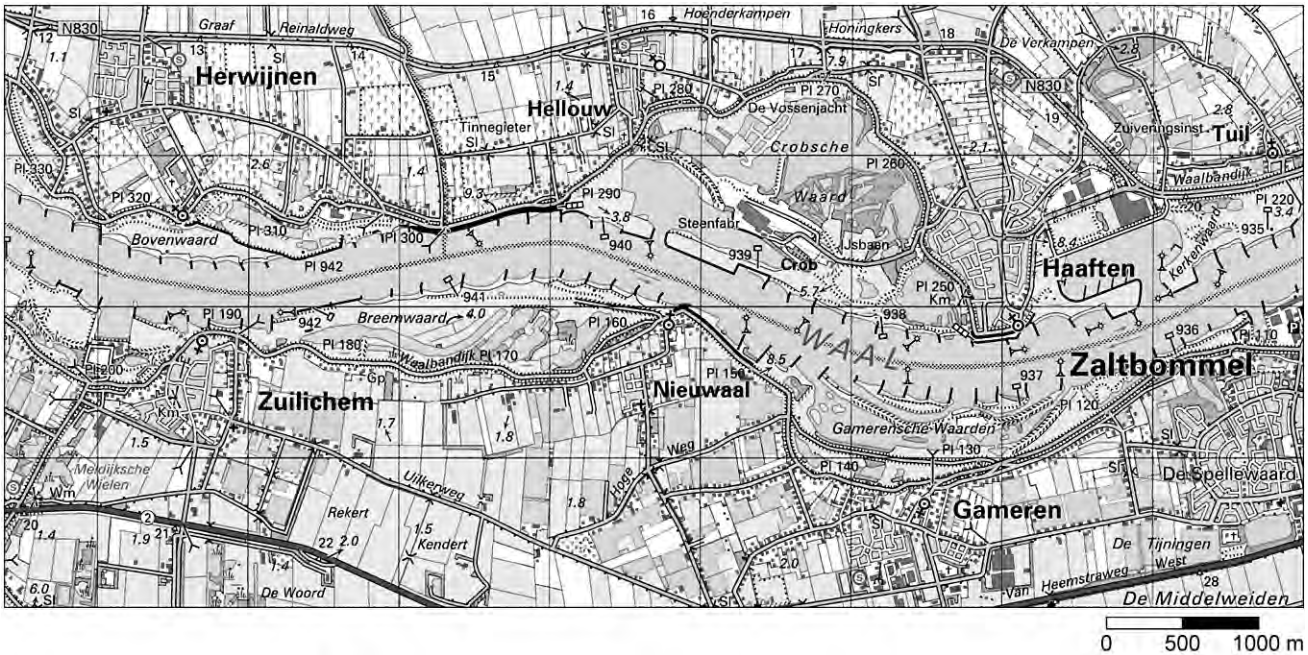

bron: ANWB Topografische Atlas Nederland 1:50.000, Den Haag, 2005